

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLV (39)

Štev. (No.) 44

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

6. novembra 1986

Molitev ob telefonskem drogu št. 122

V senci stoletnih smrek; v dnu globokih kraških žrel: prav malo zemlje so nasuli na vrh.

Mlade smrečice rasejo tam in praproti, visoke praproti in nepokošena trava!

Prav blizu tam je cesta; prašna in od naličov zorana.

Med mladimi smrečicami pa — stezi! Vse je shojeno med travo, po praproti.

Nekdo mora tam vidno hoditi! So to duše v jame zasutih? Koliko tisoč jih je zasutih? Premalo smrečic rase tam zgoraj! Za vsak tisoč pobitih eno drevesce! Tako, za na jaslice! Enainštirideset let so že preraščena globoka žrela!

Pri „telegrafštangi“ številka 122, dve globoki žreli s čudno zvrzanim dnom. Tam blizu Trnovca, preraščene, pol stoletja zapuščene kočevske vase.

Dolga je bila pot sem; v Rog, v te brezkončne gozdove; v te globoke grobove!

Mogoče bi kdo v širnem svetu, kdo, ki ga slovenske srce še ni izdalo, čudno gledal:

Tu stojim, med smrekami: zgoraj, čez skale, v velikih skokih teče srna; morda je zaznala človeka — živega človeka nad grobovi mrličev.

Samo 41 let je od tistih junijskih noči, ko so tukaj umirali! Od svojih bratov postreljeni!

Veliko je cest v Rogu in veliko je križišč: Baza 20; toliko kilometrov, Kočevje toliko, Novo mesto...

Tovornjak za tovornjakom! Vozili so in vozili! Jaz hodim peš! Po istih poteh, koder so na podu natlačeni ležali, v mrtvaški tovornjak naloženi, še živi vojaki domobranske vojske.

Zorana in razbrazdana je cesta 1986. leta! Kakšna šele je bila tedaj, 1945!

Na trdem podu so ležali in vsak sunek tovornjaka, vsako kotanjo na cesti so občutili: kot bi hodili pod križem na Golgoti...

Prav blizu Kočevja jih je čakala Golgota! Telefon, ki je danes napeljan iz Kočevja v partizansko Bazo 20, ima tu svoj drog številka 122; prav nad eno od dveh velikih jam. In če se po cesti kdaj pripodi motor ali če dvigne avto oblak prahu, se čudna zelena tišina le za kratko zdrami. Potem zopet potone v topo zamaknenost.

Tisto križišče v Rogu, ob dveh ne navadnih žrelih; je križišče treh makadamskih cest. Veliko je takih križišč po tistih gozdovih! In le redke so jase vmes; toda le na tem križišču je telefonski drog 122.

Enainštiridesetkrat je ozelenel gozd od tedaj, praproti in smreke so zrasle na zemlji...

...to zemljo so pred 41 leti navozili partizanski tovornjaki. Da so zasuli sledi podivjane rdeče revolucije! Da so zasuli tisoče umorjenih!

Tja, ob tista žrela so jih pripeljali — zelo je moralo pokati tiste noči...

Še danes, sredi belega dne, ko stojim tu ob jamah slovenske podivjanosti, se zdi kot bi se ptički polglasno oglašali; kot v svetišču: bojijo se glasnega petja!

Zdi se mi, da tisto pokanje odmeva še danes, čeprav je mrliče prerasla praproti in čeprav sije sonce — kot bi še danes pokale pištole; tako se zdi, kot bi večno padali tisti tisoči pomorjenih — v jame.

Kočevski Rog, julija 1986! Sramota socialistične Slovenije! Sramota, ki še zdaj ni oprana!

Prislec — sam sem bil! Tujec po državljanstvu, domačin po krvi!

Na nekaterih križiščih so table z napisi v mnogih jezikih: „Za tujce prepovedano!“ Jaz pa sem tujec! Ne menim se za table. Jaz sem naš! Moji bratje ležijo pobiti v jamah Kočevskega Roga!

Slovenskih voditeljev ni sram voditi dežele s takimi velikimi grobovi. Ni jih sram voditi dežele z grobovi brez spomenikov, brez svečk.

Grobovi tolikih objokanih! „Pogre-

šanih!“ Niso pogrešani; tam v tistih žrelih ležijo! Se bo slovenska vest toliko zdramila, da bo nekega dne kdo pričel odkopavati tista žrela — ob telefonskem drogu številka 122?

Neznansko veliko gozdarjev sem srečal v Rogu! Bili so peš, z motorji, z avtomobili...

Gozd je velik, pa je treba tudi gozdarjev veliko!

„Ampak ti gozdarji imajo tudi čisto določene naloge,“ so mi kasneje pojasnili v Ribnici. „Ti gozdarji zapisujejo registrske tablice avtomobilov, s katerimi se ljudje vozijo po Rogu.“

Policija moje drage domovine, domovine mojih staršev, hoče vedeti, kdo hodi po gozdovih, ki sedanjemu režimu v Sloveniji budijo vest!

Pravijo ljudje v Sloveniji, da se tu in tam zgodi, da kdo potrka na vrata in domačim pove, da je bil on tisti, ki je ustrelil njihovega očeta ali brata. In pove, kje je to bilo. Tako smo tudi v svetu zvedeli za „telegrafštango“ 122.

Veliko je smrek in bukev v kočevski vasi. Skrivnostno zgovorne so jame s praproto zasute. Tihó mra svojo večno melodijo Kočevski Rog — na nekem obronku ceste! kar nese oko: gozdovi — mračni. Zdaj v juliju mastno zeleni. Potem se odpre dolina: Šalka vas in dimniki Kočevja.

V Hrovači pri Ribnici pa čudno pokopališče: za obzidjem starega britofa so domobranci pokopali jeldolske žrtve — preko sto grobov je bilo tam.

Po vojni so partizanski zmagovalci grobove zavrneli. Mrtvi domobranski vojaki so jih strašili, zato niso imeli miru! Niso smeli imeti svojih grobov!

V Ljubljani, na Žalah pa imajo nemški zavojevalci svoje pokopališče in svoj spomenik...

Domači ljudje, ki so se borili za svobodno domovino in so „krivi“ samo tega, da niso bili na strani rdeče fronte — domači ljudje ne smejo imeti grobov!

Tam — v domovini mojih staršev,

tam preko oceanov, v deželi rdeče revolucije...

Policija v Hrovači nima miru: pred dnevom vseh svetih svojci prižgejo svečke nad grobovi, nad zvrzanimi gomilami. In policaji pobirajo in ugašajo svečke...

Dobi pa se vsakič od nekoč otročad, pa svečke spet in spet prižiga. Policaji pa spet gasijo...

Otroci se zabavajo in dražijo policijo, pa svečke spet prižigajo...

Zdaj je tisti del že tudi ograjen z židom in pokopališče se širi: Le tam, kjer so zvrzani grobovi, tam noče nihče pokopavati — prekopavati.

V usodo vdan je grobar zagrebal neki grob, čisto na robu velikega skupnega groba domobranskih vojakov.

Mogoče je razmišljal kako bo kopal jame tam, kjer so spodaj že ljudje...

...pa ne smejo imeti križa, ne svečke prižane!

Vsak narod mora navezati spomin na preteklost, na določene datume ali dogodke. Z njimi si osveži zavest in zasluge prednikov, ki so omogočili današnjemu rodu življenje, ki ga uživa v sreči ali pa — v nesreči.

Še važnejši so ti datumi za skupine, ki živijo v drugačnem okolju, daleč stran od glavnine naroda. Dnevi v njihovem okolju niso priznani prazniki in od vsakega posameznika ali skupine je odvisno, če se ga spomnijo ali ne.

Zgodovina slovenskega naroda ni bogato obložena z datumi, ki bi spodbujali k praznovanju. Več je bilo žalostnih dogodkov kot veselih, ki bi opogumljali in vabili k delu za dokončno osamosvojitve naroda. V Socialistični republiki Sloveniji so po stari komunistični navadi nastavili praznike na dneve, ki so pomembni za revolucijo, ne pa za narod. Zato je Narodni odbor za Slovenijo že pred leti določil, naj demokratični Slovenci praznujejo slovenski narodni praznik na 29. oktober, da se ohrani spomin na najvažnejši slovenski politični dogodek moderne dobe. In tega se držimo.

LETOŠNJA SLAVNOST

V soboto, 24. oktobra, so se zbrali predstavniški organizacij in društev slovenske skupnosti v Velikem Buenos Airesu in skupaj proslavili praznik 29. oktobra 1918 in dan slovenske zastave. Poleg njih so bili navzoči tudi nekateri rojaki iz Mendoze, Bariloča in drugod.

V cerkvi Marije Pomagaj je v odsotnosti delegata slovenskih dušnih pastirjev dr. Alojzija Starca župnik Jože Škerbec daroval mašo za vse Slovence, ki so se posvetili delu za narodov blagor. Med mašo je župnik Škerbec razmišljal o zvezi med religijo in narodom in zaključil pridigo s prošnjo Bogu za nove javne delavce.

Po končani daritvi je bila velika dvorana prostor, v katerem je nada-

žrtve; padli in zverinsko usmrčeni: veliki so njih grobovi!

Se bodo končno zganili tisti, ki so naše rojake izročili rdečim krvnikom, bodo končno zahtevali, da se jim postavi spomenik!

Se bodo zganili ljudje v domovini in zahtevali, da se domobranske vojake pokoplje tako, kot imajo kulturni ljudje navado pokopavati!

Tli nekaj v domovini! Tudi vojaki naše vojske, tudi tisti tisočji ob telefonskem drogu 122, bodo nekega dne dobili svoj kulturni grob!

In tudi svoje zadoščenje!

Mračni se že, grobar v Hrovači pa kar zagreba in tlači novi grob. Sonce je zašlo. Tam za globačami Roga je že temno...

Odhajam!

O domovina!

Ljubljana, julija 1986

New York, oktobra 1986

Posredoval: V. SLEMENSKI

Naš narodni praznik

Udeleženci so posegli k mizam. Svečano vzdušje večera je poudaril Marjan Loboda, predsednik Pripravljalnega odbora za proslavo slovenskega narodnega praznika 29. oktobra in dneva slovenske zastave, ki je — potem, ko je pozdravil navzoče — opozoril na važno obletnico, to je 20-letnico odkar je NOS, danes Slovenski narodni odbor oklical 29. oktober za dan slovenske zastave, in prebral nekaj odstavkov iz resolucije ter zaključil:

Polovica podpisnikov tega odloka je že v večnosti, a njihova tedanja odločitev velja in se izpolnjuje naprej. Mi, več ali manj stalni obiskovalci teh proslav, kot slovenski javni delavci imamo nalogo, da o pomenu tega praznovanja prepričamo še druge rojake, posebno še našo mladino, ki bo za nami varuhinja čiste in neomadeževane slovenske zastave vse dotlej, dokler ne bo lahko svobodno plapolala v naši domovini pod Triglavom.

Če nočemo, da bi naša skupnost postala sama sebi namen, da bi naše ustanove in Domovi postali navadne več ali manj prijateljske družbe in družabno-sportni klubi, potem ne smemo nikdar izgubiti izpred oči našega velikega cilja: Svobodna, združena in samostojna Slovenija! Ta ideja je bila zavestno ali celo podzavestno prisotna v vseh 40 letih našega begunstva in zdomstva. To je bila tista gonilna sila, ki nas je gnala pri vsem našem delu. Če ta ideja izgine iz naših ustanov in organizacij bodo te izgubile svojo dušo, in telo brez duše je truplo — kadaver. Na nas, slovenskih javnih delavcih je, da nenehno, bodi priljučno ali nepriljučno opozarjamo, da je vse delo v naši skupnosti v službi te ideje, ki temu delovanju daje svoj smisel. Dolga leta zdomstva, vse pogostejši odhod v večnost naših vodilnih ljudi, ki so kot žive priče usodnih dogodkov naše polpretekle zgodovine to živo čutili, predstavljajo vedno večjo nevarnost, da ta ideja med nami zbledi. To bi pomenilo konec naše življenjske sile!

Zato, dragi prijatelji, ki ste se odločili za težko in odgovorno vlogo slovenskega javnega delavca: strmi mo svoje vrste, združimo se v skupnem naporu za doseg cilja svobodnega slovenskega ljudstva: Svobodna, združena in samostojna Slovenija!

SLAVNOSTNI GOVOR

Slavnostna govornica večera je bila dr. Katica Cukjati. Njene besede so pritegnile pozornost navzočih, ki so ji ob koncu navdušeno ploskali. Govor objavljamo v celoti v premislek našim bralcem:

Kot že vrsto let smo se tudi letos ponovno zbrali ob tem večeru, da praznujemo naš narodni praznik svobode — 29. oktober — dan zastave. Ob tem slovenskem praznovanju se obudi prvi spomin na 29. oktober leta 1918 — kot pomembni in usod-

ni mejnik naše zgodovine. Pravtako pa imamo v mislih drugi važen trenutek v preteklosti slovenskega naroda, ko so prav na 29. oktober leta 1944 vse demokratične politične stranke, SLS, Slovenska demokratična stranka in Socialistična stranka, ustanovile sredi vojne vihre, v najtežjih trenutkih naše preteklosti Narodni odbor za Slovenijo (sedaj preimenovan v Slovenski narodni odbor).

Slovenski narodni praznik in dan naših padlih žrtev in borbi za narodne in krščanske ideale sta najvažnejša spominska jubileja emigrantske skupnosti. Vsi narodi na svetu praznujejo največkrat zgodovinske uspehe, včasih celo navidezne poraze v bitkah, kot pomembna dejanja junaštva, ki usmerjajo narodovo bodočnost.

Mnogokrat je človek izzareninjenih običajev, navad in tradicij prej kot pa odsev premišljenih dejanj. Vendar prej ali slej si človek stavi vprašanje: Zakaj posamezni narodi proslavljajo nekatere zgodovinske dogodke? Zakaj jih včasih nadomestijo z novimi slavji in odstranijo prejšnja iz javnega življenja. Kakšen smisel je v teh praznovanjih?

Posamezniki proslavljamo v osebni življenju rojstni dan in druge obletnice, ki se nam zdijo važne in odločujoče v zasebnem življenju. Pri političnih skupinah gre za množični pojav skupnega čutenja in pristanka na določene skupne narodne vrednote. Tukaj igrata važno vlogo čut kontinuitete in skupni cilj za narodovo bodočnost. Včasih se jubileji narodov osredotočijo na spomin rojstva ali smrti nekega voditelja na vojaškem, kulturnem ali političnem področju, ker takšne osebnosti nas zrcalijo v upih, načrtih in težnjah, ki nas presegajo. V drugih primerih si države tudi izberejo datum množičnih gest (revolucij, vstaj, itd.) ali pa sprembe v političnih strukturah (priključitev, izključitev iz politične skupnosti). Že sama primerjava med slovenskim in latinskimi svetom nam razodene različno mentaliteto ob izbiri narodnih praznikov. Sleherni narod praznuje tiste dogodke, s katerimi se istoveti. Ljudstvo polaga važnost — skoraj intuitivno in spontano — na tista zgodovinska dejanja, ki ne glede na časovno razdaljo, ki je včasih večstoletna, jih ceni kot osnoven in usoden prispevek v narodnih načrtih in projekcijah za bodočnost. Seveda, takšna ugotovitev velja samo za demokratične sisteme. V totalitarnih in diktatorskih državah, med katere spada tudi Jugoslavija, je odločitev glede narodnih praznikov odvisna od vladajoče klike, ki si tudi in predvsem na tem področju lasti pravice praznovanja dogodkov, ki so predvsem partijsko in tendencično pobarvana. V okviru marksistične mentalitete je samo po sebi umevno, da v današnji Sloveniji ne proslavljajo ta prvi ko-

(Nad. na 2. str.)

Slovenska zastava ob Nahuel Huapiju

Slovenci smo v Bariločah dobro poznani in visoko cenjeni. Zato je občina, ko je zvedela, da praznujemo svoj narodni praznik, takoj sklenila, da uradno počasti slovensko zastavo. Zato je na dan 29. oktobra na Trgu narodnostnih skupin — Plaza de las colectividades — v središču mesta zaplapolala slovenska zastava, ki jo je razvil predsednik Slovenskega planskega društva Dinko Bertonec, istočasno ko je razvil argentinsko sinjebelo zastavo tamkajšnji župan Gagliardi. Tej slovensosti je prisostvovalo veliko tamkajšnjih Slovencev pa tudi skupina domačinov in gostov.

Naslednji dan, v nedeljo 30. oktobra, pa je ob 11 zvečer bariloška televizija oddajala program v počastitev našega narodnega praznika. To je organiziral Tonček Zidar; med programom so prikazovali slike Slovenije in se pogovarjali z raznimi Slovenci, starimi in novimi naseljenici.

Ponosni smo na to priznanje slovenski skupnosti v Bariločah in veselni na to počastitev naše slovenske zastave od uradnih argentinskih oblasti.

Dr. Vojko Arko, ki nam je telefonsko posredoval to novico, bo ob priliki poslal daljše poročilo.

Naš narodni praznik

(Nad s 1. str.)

rak slovenskega naroda k svobodi iz leta 1918, saj se je za komuniste zgodovina pričela šele leta 1943. Ni to privklat v zgodovini, ko je nam Slovencev bilo prepovedano praznovanje tega jubileja svobode. Leta 1921 je centralistična srbska nadvlada priznala za državni praznik le 1. december. Toda v slovenski duši se je slavje 29. oktobra uveljavilo, in tako je slovenski narod leta 1928 v spomin na ta dogodek slovesno otvoril novo radio postajo Ljubljana (28. oktobra). Slovenski politiki so naslednji dan svečano praznovali obletnico v prostori unionski dvorani. Isti dan je na slavnostni seji Ljubljanske oblasne skupščine dr. Marko Natlačen govoril o velikem idealu vseh Slovencev: „Zedinjena Slovenija, da tako zaživimo lastno politično življenje.“ Ponovno je bila izražena ta zahteva 29. oktobra 1944. leta, ko so predstavniki vseh treh demokratičnih strank prvič skupno postavili zahtevo po slovenski narodni državi.

Pod predsedstvom dr. Miha Kreka v emigraciji je NO za Slovenijo odredil kot narodni praznik. Ta spominski dan je slavljen ne samo v Buenos Aires ampak tudi v drugih državah po svetu, kjer živijo demokratični rodoljubi. Zanimivo je dejstvo, da so leti 1919 in 1920 proslavljali ta praznik slovenski izseljenci po svetu, predvsem v ZDA.

Stvarni pogled na zgodovino slovenskega naroda in na svetovno zgodovino nam bo pričal, da so politične odločitve več ali manj ideološko pobarvane, saj drugače bi protagonisti zgodovinskih dogodkov bili roboti, ne pa ljudje. Ob analizi naše preteklosti ne smemo in ne moremo odmisli nazorske, filozofske in politične tendence. Francoski politik De Gaulle je dejal, „da je politično delo neke vrste religija — vsak državljan skuša prepričati sodržavljan, da je edinole njegova politična rešitev odrešujoča za napredek naroda.“ K ideološki usmeritvi moramo pa še priseti važno vlogo, ki jo imajo osebne omejitve, napake in slabosti. Vendar družba, ki je demokratično zgrajena, lahko premosti vse te ovire v spoštovanju in sožitju. Če bi Slovenci ob analizi naših zadnjih desetletij zgodovinskih dogodkov imeli ta dejstva pred očmi ter se ogibali anahronizmov, bi po vsej verjetnosti doživeli veliko več pozitivnega dela za bodočnost in manj jalovih debat o naši preteklosti. Možna bi bila večja mera sodelovanja v različnosti mišljenj.

Praznovanje narodnih obletnic, še posebej, kadar so nam časovno precej blizu, ter priznanje velikih mož v življenju naroda, zahteva demokratičnost duha, do katerega se ljudje v svojih napakah, strasteh in interesih težko približamo. Premnogokrat pravilno ocenjanje dogodkov zahteva zaznatno oddaljenost v času. Šele v tem stoletju se počasi in naporno uveljavlja pluralizem. Pluralizem na političnem področju zahteva od nas, da ob analizi naše stoletne zgodovinske preteklosti ocenjujemo to s stališča rasti in napredka slovenskega naroda ne glede na ideološko pripadnost zavednih narodnjakov. Ceniti moramo osebe in dogodke, ki so gradili skupni blagor slovenskega naroda.

Slovenci slavimo naš narodni praznik in hkrati dan zastave 29. oktobra, ko smo sledeč ciljem o Zedinjeni Sloveniji — proglašeni ob pomladi narodov — prvič zaživel svobodno življenje. A danes žal le Slovenci v emigraciji, v tujem okolju, oddaljeni od narodnega središča, lahko živimo svobodno in plodovito življenje. Božja Previdnost je namenila slovenskemu narodu svojso nalogo. To poslanstvo moramo sprejeti z optimizmom in zaupanjem. Okoliščine naše narodne stvarnosti so dejstva, katera ne smemo odmisli. Primerjave z drugimi narodi so včasih zanimive, vendar v čem naj bi jih posnemali? Imamo svojso pot, katero bomo morali prehoditi Slovenci sami, ob nenaklonjenosti zahodnega sveta. Cela vrsta okoliščin so nam vtisnile poseben način mišljenja, poseben narodni značaj. Preteklost nam ni bila naklonjena; tisočletje

avstroogrškega jarma, obdobje diktature v prvi Jugoslaviji, vojna in komunistična revolucija, razkosanost našega ozemlja, tuja okupacija, marksistična vlada, stalna ogroženost naših meja, srbski centralizem v tej ali oni obliki, politična in poznejša gospodarska emigracija, itd. A kljub vsem tem dogodkom je slovenski narod živel, in še živi, pogumno vztraja. Na težki narodovi poti je vsake toliko časa zažarela luč upanja, in prvi žar svobode ga nedvomno predstavlja 29. oktober 1918. Z emigracijo je odšla v svet želja po zedinjeni, enotni in svobodni Sloveniji. Doma in v zamejstvu se marsikateri posamezniki sredi težkih, napornih in celo tveganih razmerah borijo za te ideale.

Dan narodnega praznika je vsakoletna priložnost, da se še z večjo zavzetostjo zanimamo za našo preteklost, katero so zgradili slavni in sposobni možje in anonimni junaki. Iz te preteklosti rastemo in se razvijamo in le na njej lahko razmišljamo o bodočnosti slovenskega naroda. Po naravi se človek oddaljuje od preteklosti, ljudje se ukvarjajo s sodobnimi zadevami. Že samo delo za rast naše emigracijske skupnosti nas vodi v aktivnost, včasih pretežno v reševanje trenutnih krajevnih težav. Predvsem mlajše generacije, kljub zanimanju za politično delo, živijo svojo mladost v načrtih za bodočnost. Zato je prav eden izmed namenov narodnih praznovanj katerekoli skupnosti ponovno zbuditi zanimanje za preteklost. Vsakoletni spomin narodnih praznikov nas napravi budne za kontinuiteto slovenskih političnih izročil. Tam, kjer so korenine, tam zaživi pomlad in z njo življenje.

Ko nas je pred leti obiskal pisatelj Karel Mauser je komentiral zanimivo zgodbo, ki jo je napisal židovski novelist Elija Kazan. Tuji literat nam v neki črtici opisuje, kako se je skupina emigrantov srečevala vsako leto na isti dan na prostem ob kresu. Nje člani so se razgovarjali o preteklosti in snovali načrte za bodočnost. Minila so leta in ob ognju se je zbirala na isti datum že nova generacija emigrantov. Razgovarjali so se o nepomembnih rečeh, niso imeli jasnih načrtov za bodočnost in pozabili so na anekdote svojih prednikov. Čez vrsto let so se razgovarjali v krogu ognja novejši rodovi. Poizvedovali so med seboj, zakaj se pravzaprav zbirajo vsako leto na isti dan ob kresu, zakaj so se zbirali njihovi predniki, itd. Niso razumeli smisla teh srečanj. Ostal jim je le kres kot simbol na želje in težnje prednikov, katerih pa niso ne čutili ne razumeli. Zaključek tega pripovedovanja je tragičen. Naše sedanje delo v emigraciji bi bilo nesmiselno, če bi bodoči rodovi sledili po stopinjah omenjene zgodbe. Naši mladini moramo posredovati ljubezen do slovenskih in demokratičnih vrednot. Da bodo pa naši zanamci cenili naše ideale, moramo biti tesno povezani s preteklostjo.

Slovenski narodni praznik je prvi konkretni sijaj svobodnega življenja, kot referentna točka za našo slovensko preteklost do leta 1918 in od tega datuma naprej. 29. oktober je praznovanje prvega uspeha na poti v svobodo in istočasno kot konkreten načrt za bodočnost slovenskega naroda, ko se bo prej ali slej ponovno ponudila priložnost, da zaživi narodno življenje v polnosti.

Ob praznovanju dneva zastave vsako leto osvetlimo kakšno pomembno obdobje naše zgodovine, navezujoč tematiko na različne reprezentativne obletnice. Slovenski narod po številu prebivalcev tako majhen, je velik po žrtvah in številu zaslužnih mož, ki so se v različnih obdobjih, v različnih poklicih in različnih slovenskih pokrajinah, borili za rast slovenskega naroda.

Med letošnjimi jubileji izstopa 80. obletnica smrti pesnika Simona Gregorčiča. Iz njegovega skromnega življenjepisa lahko izberemo vrsto podatkov, ki nam osvetlijo življenje tega duhovnika, ki je pa bil zavzet narodni buditelj med primorskimi Slovenci.

V Sloveniji je bilo kulturno življenje tesno povezano s političnim delom — v širšem pomenu te besede (politika). Simon Gregorčič se je kot mnogi izmed svojih sovrstnikov

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Pravzaprav radikalom res ni zavdati položaja. Prejeli so državo v veliki krizi, s težkimi gospodarskimi problemi, s kulturno in vzgojno zaostalostjo, z globokim notranjim razkolom, s težkimi političnimi problemi, z razklano in neenotno opozicijo, kar otežkoča dogovore in z vrsto nerešenih zunanjih problemov, ki jih je treba vedno imeti pred očmi in biti pripravljen na vsakovrstna presenečenja. Enega izmed teh presenečenj je radikalna vlada doživela te dni, ko je Anglija razglasila povečanje nadzorne cone okoli Malvnškega otočja (Falkland), s čemer je postavila na glavo vrsto zunanjepolitičnih premis tukajšnje diplomatske ekipe.

DOJNI UDAREC

Argentinski pregovor pravi, da kdor prvi udari, dvakrat udari. Ne vemo, če ga Angleži poznajo, a poslužili so se ga izredno lepo. Nihče ni kaj takega pričakoval, in vlada, po dobrem tednu raznih ukrepov in podvigov, ne ve kako iziti iz te sedanje zagate.

Stvar ima svojo zgodovino. Oglejmo si jo na kratko. Začetek sedanjega položaja je iskati v malvnški vojni iz leta 1982. Tedaj je Anglija oklicala „izključno cono“ v obsegu 100 morskih milj okoli Malvin. Ko je bila Argentina premagana in se je vojaško umaknila iz otočja, je ona ostala veljavna, in v njej je Anglija razpolagala vojaško in zlasti trgovsko po lastni volji.

Na nasprotni strani pa je Argentina, ki proglašala suverenost nad morjem in njegovim bogastvom v črti dvesto morskih milj, prav tako vojaško in trgovsko nadalje izvajala svoje gospodarstvo. Tisti južni predeli spadajo med še ne izčrpane, zlasti kar se tiče ribolova. Zato jih Argentina strogo nadzira in preganja tuje ladje, ki ribarijo brez dovoljenja. Tako je prišlo tudi do raznih zapletljajev, streljanja in zaplembe tujih ladij.

Pred kratkim je buenosaireška vlada podpisala izredno važno pogodbo najprej z Bolgarijo, potem pa s Sovjetsko zvezo. Po tej pogodbi omenjeni državi izredno prosto ribarita v coni pred argentinsko obalo, prav nasproti Malvinov. Podobno pogodbo naj bi podpisali še s Poljsko in morda pozneje s kako drugo državo. Pogajanja so tekla tudi z Japonsko, kateri se cedijo sline po južnem ribjem bogastvu. To ni šlo v račun Angliji, ki je zaskrbljeno gledala, kako Argentina odpira vrata tujim ladjevem v področje, ki London izredno zanima.

Ni torej preveč čudno, da je Anglija sklenila dejansko podvojiti nadzorno cono in nad njo zahtevati su-

verenost. Izgovor je tudi kaj bister. V Londonu trdijo, da zadnje argentinsko-sovjetske pogodbe ogrožajo ekološko ravnovesje, ker da bo ribolov v tako izredni meri dejansko uničil ribje življenje v južnem Atlantiku. Resnica sicer nikogar ne zanima, ker se isto dogaja tudi v angleški coni okoli Malvin. A stvar lepo zveni, in to je v diplomaciji glavno.

JAZ MEŽIKAM, TI MEŽIKAS

Povečana izključna cona pa ima svoje težke posledice. Dejansko pridemo do prostora, kjer sovpadata angleška in argentinska suverenost. Če je doslej kaj pogosto prišlo do zapletov, ko so argentinske ladje nalezale na angleška letala, in obratno, kaj šele v novem stanju, ko si bodo eni in drugi lastili pravico nad isto cono. Prav tako lahko Anglija izžene iz osporavanega področja ladje, ki jim Argentina dovoli ribariti, in seveda obratno. Nevarnost obojestranskih spopadov in zapletljajev bo izredna.

Takoj po angleški objavi je Argentina pričela široko diplomatsko ofenzivo. Prejela je zaslobo svojih sosedov in drugih latinskoameriških držav; perujski predsednik je celo osebno prišel v Buenos Aires, da izrazi solidarnost in ponudi pomoč. Urugvaj in Brazilija sta izrazili totalno zaslobo Buenos Airesu. A največji napor je argentinska diplomacija vložila prav v pridobitev washingtonske milosti. Nekoliko vojaških manevrov je svet prepričalo, da je nevarnost novega vojaškega spopada velika. Zato je v Buenos Aires prihitel severnoameriški državni tajnik za medameriške zadeve, vplivni Elliot Abrams. Sledila je temu telefonska zveza med ministrom Caputom in Schultzom, in končno telefonski pogovor med Reaganom in Alfonsinom. Argentinski predsednik je Reaganu zatrdil, da bomo izvedli široko diplomatsko ofenzivo, da pa bo to edina ofenziva, katere se bomo poslužili.

A treba je pogledati nekoliko tudi ozadje. V Washingtonu sicer trdijo, da niso nič vedeli za angleški korak. Nekateri opazovalci pa trdijo, da so bili prav v Washingtonu zaskrbljeni zaradi ribolovskih pogodb med Buenos Airesom in Moskvo, zlasti še po Alfonsinovem obisku v Sovjetski zvezi. Nekdo da je gotovo v Washingtonu pomežiknil v smeri proti Angliji, in v Londonu so to smatrali kot „zeleno luč“ za svoje namene.

Stvar ima še drugačno in sicer dvojni razlog. Po eni strani je priljubljenost vlade gospe Metke Thatcher precej na nizkem nivoju. To konservativne skrbi. In ker jim je „factor Falkland“ prinesel že le-

družbenih, političnih in kulturnih razmerah. Tudi danes je borba za obstanek in rast naroda težka, morda je to najbolj kritično obdobje v zgodovini slovenskega naroda. Iskati moramo nove načine in poti, da bomo zaživel nov 29. oktober, da bi na obzorju XXI. stoletja Slovenija postala svobodna in enotna. Le ljubezen do naroda in trdna volja nas bosta pripeljali do cilja.

Željo po svobodni in enotni Sloveniji podelimo bodočim rodovom kot dolžnost in kot čast, in z globokim zaupanjem v srcu vzkliknimo s pesnikom Gregorčičem: „Bog čuvaj domovino mojo!“

RECITATIVNI PRIZOR

Zadnja točka je bila na ramah nemornega režiserja Maksa Borštnika. S skupino mladih (Tončka Beltram, Pavlinka Korošec, Tinka Loboda, Pavla Petek, Angelca Podraž, Joško Beltram, Sandi Gaser, Ivi Korošec, Ivan Mežnar, Dominik Oblak, Miha Podraž, Marko in Andrej Rezelj in Tadej Zurec) je v dramaturgijski recitaciji predstavil Deklamacijo o slovenski zastavi dr. Tineta Debeljaka.

Uradni del je s tem bil končan. Prišla je na vrsto slavnostna večerja in številno strežno osebje je začelo razdeljevati posamezne jedi, udeležencem so se pa razvezale jeziki.

pe volilne dividende, so ga uporabili tudi to pot. Po drugi strani pa je treba v angleški diplomatski potezi vedno iskati kako ozadje. Anglija si želi normalizirati stike z Argentino, a brez argentinskega pogoja o suverenosti nad Malvini. Sedanji korak, ki bo stopil v veljavo šele februarja prihodnjega leta, more radikalno vlado in argentinsko diplomacijo pritisniti, da sede za okroglo mizo brez pogoja o suverenosti. Tako bi Argentina znova padla v pest bistré angleške diplomacije.

ZDRUŽENI FANTJE

Medtem, ko čakamo izida v tej novi fronti, ki se je odprla radikalom na zunanjepolitičnem polju, si oglejmo notranjepolitične probleme:

Peronisti: Bistra Saadijeva poteza sklicanja državne konvencije peronistične stranke, in strogo uporna pozicija polemičnega Herminia Iglesiasa je popeljala obnovitelje do hude pritiska na stare pozicije in do delne zmage. Vsak je nekoliko popustil, in tako so obnovitelji dosegli, da so jim vsaj obljubili izvedbo notranjih volitev v vseh intervencijah okrožjih, Saadi pa je uspel v svojem namenu združiti vsaj večji del peronističnih sil pod eno samo zastavo. Tako „los muchachos peronistas“ upajo, da bodo kmalu „vsi združeni zmagali“. O teh sanjah bomo v bodoče nekoliko bolj podrobno pisali.

Razporoka: Polemični zakon, ki je letošnje leto tako globoko razklal argentinsko družbo in toliko dela dal poslancem in senatorjem, je končno zaspal „poletno spanje“. Redno zasedanje argentinskega kongresa je poteklo, ne da bi v senatu stvar sploh prišla v debato. Zaslugo za to imata to pot senator Saadi in njegov oproda senator Rodríguez Saa. Past pa so si nastavili sami pristaši razporoke, ko so zahtevali, da zakon izide tudi kot sprememba civilnega kodeksa. Da se ta kodeks spremeni, mora biti tekst potrjen od senatorske komisije za pravosodje. Tej komisiji predseduje Rodríguez Saa, ki je stvar toliko časa zavlačeval, da je poteklo obdobje. Drugo leto pa bo mnogo spremenjenega, in ni da bi sedaj ugibali, kako bo.

Cerkev: Škofje zasedajo v San Miguelu. Mnogo stvari imajo, da prerešeta in rešijo. Med temi gotovo ukrep glede katoliških poslancev, ki so volili zakon za razporoko. V zvezi s tem je zanimiv zapletljaj škofa Collina iz Lomas de Zamora. Poslal je pismo poslancu Vanoliju, v katerem mu sporoča, da ne more k obhajilu, ne biti bofer, dokler se javno ne pokaže svoje privolitve razporoki. Stvar je, da je Vanoli krščen v metodistični veri in se je od rane mladosti odrekel pripadnosti vsakršnemu verstvu. To, da škofje ne vedo, kdo je kdo, kaže kakšen je dejanski položaj. Nekaj stvari bo treba spremeniti.

Komentarji o lepem večerju, političnih dogodkih, pa tudi domačih in osebnih, so napolnili ozračje. Dvorana Slovenske hiše je spet bila priča složnega srečanja Slovencev, ki so na ta način proslavili do danes največji narodni praznik slovenskega naroda. Daj Bog, da bi lahko kmalu praznovali — kot je ob koncu povedal Marjan Loboda — oklic svobodne, združene in samostojne Slovenije!

GB

Mogoče ne veste, da...

— da je raziskava o vrednotah, ki je zajela 25 šol v SR Sloveniji, pokazala, da se je samoupravljajenje uvrstilo na 18. mesto na predlagani lestvici, socializem pa na 21. mesto od skupno 23...

— da bo rimska Kongregacija za zadeve svetnikov, kjer je v postopku Baragova zadeva, ponovno vzela v pretres tistih 27 uslišanj, ki naj bi imela čudežen značaj...

— da se je emigrantska revija TABOR, ki izhaja v Buenos Airesu, obrgnila ob ljubljanskega metropolitana dr. Suštarja in njegovega pomožnega škofa dr. Leniča...

MLADIKA, Trst 5/6, 1986

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Kabelska TV je dobila potrebno izhodiščno usmeritev, po kateri naj se odpre pot do zakona, ki naj ureja njeno delovanje. Seveda bo morala imeti pred očmi, da je sestavni del RTV Lj. in drugega komunikacijskega sistema PTT. To pomeni, da bo pod monopolnim „varstvom“ državnih družbenih občil. Zaenkrat je v Sloveniji okoli deset tisoč priključkov.

ŠTATEMBERG — Srečanje pisateljev na gradu v Štatembergu je nosilo letos naslov „Književnost in izobraževanje“. Med drugim so razpravljali in prišli do zaključkov, da ni mogoče pripraviti učbenikov za književnost za vso Jugoslavijo, ker morajo temeljiti na nacionalni književnosti. Poudarili so tudi, da je potrebno po šolah paziti na slovenščino tudi pri drugih predmetih in da morajo vsi učitelji in profesorji dobro obvladati slovenski jezik.

LJUBLJANA — Mednarodna knjižna katalogizacija bo veljala od 1. januarja tudi za slovenske (v Sloveniji izdane) knjige. S tem katalogizacijskim opisom slovenskih knjig bodo dostopne tudi tistim, ki ne znajo slovensko.

LJUBLJANA — Zaradi slabe kakovosti so inozemski kupci vrnilli slovenskim izvoznikom blaga v vrednosti 754 milijonov dinarjev (400 din — 1 dolar). K temu podatku, ki velja za letošnje prvo polletje, moramo še dodati, da je prišlo v vso Jugoslavijo nazaj za 3,17 milijard dinarjev slabih izdelkov in da je povečini v Slovenijo vrnjenega blaga višje stopnje blaga, v katerega so vgrajeni slabi izdelki več proizvajalcev iz cele Jugoslavije, od surovin naprej.

LJUBLJANA — Orkester slovenske filharmonije je sodeloval na dveh festivalih v Asconi (Švica) in Stresi (Italija) ter na koncertu v Bolzanu. Izvajal je Krekov Rapsodičen ples, Wagnerjevi deli: uverturo k Mojstrum pevcom in predigro in ljubezensko smrt iz Tristana in Izolde, Prokofijeva suita iz baleta Romeo in Julija, Peti klavirski koncert L. van Beethovna in Dvorčakovo simfonijo „Iz Novega sveta“.

TOLMIN — Neurje, ki je tolminsko občino zajelo letos in ki je najbolj opustošilo zgornji del občine, okolico Bovca, je naredilo skupaj za več kot 3,5 milijarde dinarjev škode. (dolar — 400 din)

LJUBLJANA — Argentinski teden filmov je bil v Cankarjevem domu. Na sporedu so bili tile filmi: Don Segundo Sombra režiserja Antina, Luisa Puen-

za Uradna verzija, Kruta usoda Gerarda Valleja, Obračun Alejandra Doria, Umor v ljudskem senatu Juana Joséja Jusida in Močno upajmo istega avtorja.

UMRLI SO OD 19. do 25. sept. 1986:

LJUBLJANA — Darja Hrovatin roj. Udovič; Anton Vavpotič, 91; Marija Kojčančič roj. Kocet; Franc Kancilija; Terezija Podlesnik roj. Mešiček; Mihael Strajnar, 82; Veronika Rihar roj. Bau; Karol Schoss; Anica Bandelj roj. Milavec; Anton Lovce, 86; Zlata Budin roj. Brezovnik; Ignac Kaplan; Marija Ambrožič; Alojz Požes; Ljuba Lendovšek roj. Soršak, 94; Anton Cancar; Vida Tršar roj. Lupine; Franc Petrič; Pavla Maček-Hribal; Ivan Hren, 80; Ivana Bricelj roj. Bricelj, 80; Alojz Kozlevčar; Anica Pust-Avelj roj. Jalovec; Ati Soss; Terezija Zrimšek; mag. dr. Milan Erjavec; Nada Baltauzer-Hribernik; Vladimir Kastelic; Rozalija Pichler roj. Blatnik, 79; Anton Bervar; Ana Žužek roj. Valentincič; Milan Jerončič; Črtomira Troha; dr. Ana Hawlina roj. Suhadolc, 70; Milena Bubnič roj. Renko; Marija Martinčič roj. Judež.

RAZNI KRAJI — Silva Plestenjak roj. Čok, Log pri Brezovici; Janko Berčić, 74, Škofja Loka; Marija Gradišek roj. Kepa, 94, Smartno pri Litiji; Anton Oblak, 87, Poljane nad Škofjo Loko; Mara Dodič roj. Malovršnik, 74, Kranj; Jurij Bedrač, šmarje pri Jelšah; Pierina Žerjal, Koper; Maks Rojc, 63, Trebnje; Darinka Kos roj. Jereb, Komenda; Franc Lang, Tržič; Julka Žagar, Trava; Ivan Medvešek, 69, Podgorica; Branka Čar roj. Žvokelj, Idrija; Branjo Jurhar, 84, Kranj; Anica Zapušek roj. Natek, Celje; Ivan Sluga, Vrhnika; Nada Klešnik roj. Janežič, Kamnik; Ciril Šuligoj, Piran; Andrej Trpin, Vrhnika.

SLOVENC I V ARGENTINI

Osebn e novice

Krst: Dne 1. novembra je bila krščena v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi Marijana Cecilija Radoš, hčerka Dinka in ge. Kati roj. Adamič. Botrovala sta Zlatka Adamič in E. di Radoš. Krstil je g. Jakob Barle CM. Srečnim staršem naše čestitke!

Poroka: Dne 18. oktobra sta v župni cerkvi Sta. Rita de Casia prejela zakrament sv. zakona Daniel R. Falco in Kristina L. Dragan. Za priči so bili njuni starši Alojzij in Darinka Jereb ter Jorge in Olga Friedenberga. Poročil ju je župnik Albin Avguštin. Čestitam.

Smrti: V kraju Martínez pri Buenos Airesu je umrl 30. oktobra Milan Krušič, star 64 let. Dva dni kasneje, 1. novembra, je odšel v večnost dirigent in komponist Marjan Šijanec - Mariano Drago. Naj počivata v miru!

Dr. Nataša Krečičeva

Rjava knjiga

DR. VLADO BEVC: VELIKONEMŠKA NACISTIČNA MISELNOST IN NJENO DELOVANJE V AVSTRIJI

James Markam je pisal 6. marca v New York Timesu: Desetletja je Avstrija živela s polprikrto lažjo, s katero se je izognila vlogi, ki jo je imela v nacističnih zločinih. Navidežno izolirana epizoda, kot je bil sprejem oproščene vojne kriminalca Walterja Rederja od strani obrambnega ministra, je sprožila hudo polemiko v vodilnih avstrijskih krogih. Obenem je razkrila v deželi razširjeno in kočljivo povezanost z nacistično preteklostjo.

Dopisnik dalje komentira Haiderjev intervju na televiziji: Koroška je tradicionalno nemško nestrpen predel. 38-letni Jörg Heider — čigar oče je bil že od leta 1930 aktiven nacist — je pospešil svojo politično kariero, ker je usmeril svojo volilno kampanijo proti pravicam slovenske manjšine do pouka v svojem materinskem jeziku.

8. oktobra lani je londonska BBC poročala o neki nacistični manifestaciji, ki se je vršila v celovški razstavnici dvorani pod častno zaščito deželnega poglavarja Wagnerja, njegovega zastopnika Knafla, deželnega svetnika Haiderja in celovškega župana Guggenbergerja. Zborovanje so organizirali nacistični veterani „Kameradschaft IV“, Heitmatdienst, Abwehrkämpferbund in še cela vrsta drugih nemških nacionalističnih skupin. Ob tej priliki se je nadaljevala

gonja proti Slovincem. Tako imenovani šolski problem je prišel spet na površje. Haiderjev zastopnik Freunschlag je izjavil, da je heimatdienstova zahteva po ločitvi šolskih otrok z ozirom na njihovo narodno pripadnost „politično upravičena in potrebna za avstrijske interese“.

Pr eden se je pomirila Rederjeva zadeva je — kot strela iz jasnega — bruhnila na dan afera glede bivšega generalnega tajnika Združenih narodov in kandidata VPO za avstrijsko predsedništvo, Kurta Waldheima.

Dunajski dopisnik New York Timesa, John Tagliabue, je 3. marca tega leta med prvimi sprožil novico o Waldheimovem medvojnom delovanju na Balkanu na podlagi dokumentov, ki jih je predložil židovski svetovni kongres. Med drugim je pisal 11. aprila: „Ali niso Waldheimova opravičila glede njegovega medvojne delovanja na nek način značilna za celo generacijo Avstrijcev, ki so presedali iz nacistične podrejenosti v povojno dobo z minimalno introspekcijo ali obžalovanjem? Nekateri so mnenja, da so tega deloma krivi sami zapadni zavezniki: po koncu vojne — za razliko od Nemčije — so odvezali Avstrijo vsake krivde glede vojne in jo smatrali kot prvo Hitlerjevo žrtev. Vsled tega, medtem ko so Nemci bili pri-

34. zvezni Mladinski dan

Letošnji zvezni mladinski dan, ki povezuje vso mladino iz raznih okrajev in Domov Velikega Buenos Airesa, je bil že 34. po vrsti; letos je bil v nedeljo, 26. oktobra v Slomškovem domu v Ramos Mejia. Že zjutraj se je pričel z dviganjem obeh zastav, in nato z mašo, ki so jo darovali dr. Alojzij Starc s somaševanjem Franceta Cukjatija in Antona Bidovca. Že pred mašo in takoj po njej, vse do pričetka popoldanskega sporeda, so se na odbojkar-skem igrišču vrstile igre tako fantov kot deklet v odbojki. Opoldan so igralci in gostje posedli h kosilu.

Proti večeru so se začeli zbirati gostje, predvsem mladina iz vseh okrajev. Najprej so prisostvovali polfinalnim in finalnim tekmam v odbojki, ki so letos bile posebno zanimive zaradi udeležbe Mendoščanov, nato pa se je začel spored.

Uvajal je točke Marjan Loboda ml., ki je za uvod podal nekaj misli.

Letošnji zvezni mladinski dan je preroben simbol naše povezanosti. To še posebej dokazuje prisotnost mladine iz Mendoze in zastopnice mladine iz Miramara, ki se je še posebej žrtvovala in premagala ovire časa in razdalje, da se je pridružila mladini iz ostalih krajev na tem našem skupnem mladinskem dnevu, kjer bomo pokazali, kaj slovenska mladina zna in zmore, kadar dela za obstoj in razvoj slovenske biti. Mnogo ur in truda je bilo vloženo v to delo; skozi vse leto so se vrstile vaje, sestanki, športne in družabne prireditve, koncerti, nastopi, mladinske maše in predavanja ter še mnogo drugih ur preživetih v naših domovih pri delu in razvedrilu. Vendar je to le suho naštevavanje dogodkov in okolnosti; kar je v resnici bistveno je to, da slovenska mladina dela in se razvija; da jo povezuje zdrava in močna volja; da je pripravljena na žrtve in odpovedi in da nas skozi vse naše delovanje na različnih področjih povezuje iskreno zadovoljstvo, ki se začuti kadar se posameznik zaveda, da dela za skupni blagor.

Za njim je predsednica SDO Pavlinka Korošec navedla vso zbrano mladino in druge udeležence — bilo jih je nekaj stotin — in v svojem načelnem govoru izrazila: „Pokažimo vsem, da nas vodi globoka vera in močan idealizem do vsega, kar je slovenskega; se ne strašimo žrtev ne časa ne dela za ohranjanje in rast narodne zavednosti. Pred 68 leti je udaril krik svobodnih Slovencev po veliki Zdrul-

o, da so sovjetski zastopniki sprejeli s tako lahkoto človeka, ki ni bil istoveten z njihovim blokom. Ali je bil on mogoče kak vplivni agent? — se sprašuje Safire in nadaljuje: Jugoslavlani so brez dvoma vedeli za Waldheimovo delovanje kot častnik nemškega štaba na Balkanu, ker so že leta 1947 poslali obtožbo proti njemu na Komisijo za vojne zločine pri Združenih narodih. Maršal Tito ga je imel skoro gotovo v svojih rokah, saj je bil večkrat njegov gost v Beogradu.

Kot novost na takih prilikah so nastopili mladi iz Mendoze, ko je šest parov v narodnih nošah zaplesalo vrsto slovenskih narodnih plesov. Veseli smo bili njih navdušenja ter truda, in upamo, da se bomo

ženi Sloveniji. Pred 40 leti je zago-rel v nebo kres navdušenja svobodne slovenske mladine v obrambo slovenskih domov, idealov slovenstva in vere.

Mi smo že tretja generacija s prav tako od Boga določeno nalogo do Slovenije. Čeprav smo raztreseni po vseh kontinentih, združimo se v fronto miru za resnično svobodo, za iskreno bratstvo, za ljubezen, ki gore prestavlja.

Z našo neomadeževano slovensko zastavo, z vero v Boga nesimo ljubezen, kjer je sovratvo; nesimo mir, kjer je maščevanje; nesimo spravo, kjer je razdor.

V tem letu miru, po želji sv. očeta, bodimo glasniki za novi, boljši, svobodni svet!“

Nato je sledil program, ki so ga priredili posamezni odseki SDO in SFZ. Najbolj značilna je bila udeležba mladine iz Mendoze, ki se je letos prvič prišla iz nad 1000 km oddaljene Mendoze na skupni mladinski dan.

Najprej so mlajši fantje in dekleta v narodnih nošah iz Našega doma v San Justu zaplesali nekaj klasičnih narodnih plesov, nato so dekleta iz San Martina predstavile veselo razgiban moderen ples, skoraj balet, o ljubezni med fantom in dekletom. Sledila je ena najboljših točk, ko so fantje iz Ramos Mejije v slovenski atletski tradiciji pripravili lahkoatletske vaje, veletiče, itd., kar so zaključili s tristopenjsko človeško piramido.

Kot novost na takih prilikah so nastopili mladi iz Mendoze, ko je šest parov v narodnih nošah zaplesalo vrsto slovenskih narodnih plesov. Veseli smo bili njih navdušenja ter truda, in upamo, da se bomo

odslej večkrat videvali. Dekleta iz Slovenske vasi so pripravila moderno ritmično vajo, tudi s spremljavo moderne slovenske glasbe. Sledila je najdaljša točka: Pristavčani so pokazali svojo baletno - plesno točko, s katero so gostovali v Bariločah letos ob prazniku snega. Nastopilo je nad 50 pesalcev, ki so razgibano in živahno, pa tudi hudomušno, prikazali prizore iz fantovskega in dekliskega življenja.

Prireditve so zaključili Ramoščani, ki so predstavili gimnastične vaje ter na koncu sestavili s svojimi belo-modro-rdečimi in belo-sinjimi dresi obe zastavi. Njim so se pridružili še vsi ostali nastopajoči, ki so bili deležni obilnega poskanja in pohvale; vseh je bilo nad 160.

Sledila je še razdelitev pokalov najboljšim odsekom med letom. Razdelili so jih predsednik SFZ Tone Malovrh, predsednica SDO Pavlinka Korošec in drugi odborniki. Naj naštejem zmagovalce: ping-pong, SDO San Justo; SFZ Lanús. Nogomet v Slovenski vasi: San Justo; na Pristavi San Justo; mlajša skupina: San Martín. — Odbojka SDO: Ramos Mejia, mlajša skupina Lanús; SFZ Lanús, mlajši San Justo; dopoldanski turnir: SDO Lanús, SFZ Mendoza. Zmagovalci lahkoatletskega turnirja: Ramos Mejia.

Zvezna odbora sta podelila poseben spominski pokal gostom iz Mendoze, glavni pokal vseh športnih tekem v letu pa je pripadel mladini iz San Justa.

Zvezna odbora sta se zahvalila tudi vsem, ki so tako uspešno pripravili razne točke za to srečanje: Iz San Martina Susana Strle, iz San Justa Mirjam Oblak, Ivana Tekavec in Ivo Smrdelj, iz Mendoze Danijela Hirschegger roj. Bajuk, iz Lanusa Adrijana Mažgon, iz Ramos Mejije Marija Zupan in Marko Vombergar, iz Morona Adrijana Ahčün in Marija Zurec.

Veseli dan se je končal. Mladi so pokazali svojo pripravljenost za delo ter svojo voljo, da še naprej goje slovensko zavest v naši skupnosti.

Marko Fink bo imel v petek 14. novembra ob 19.30 uri Schubertov koncert pod vodstvom profesorja Opitza. Skupaj z drugimi bo pel v „Institut Goethe“ na Avda. Corrientes 319. V torek, 18. pa bo pel v šoli Cardenal Newmann v Boulogne mašo K. 275 (Missa votiva ali Missa de María) klasična Mozarta. Ta koncert bo začel ob 20. uri.

Ciklus televizijskih oddaj **La otra tierra** na kanalu ATC-7 bo v ponedeljek, 17. novembra, ob 11. zvečer posvečen narodnostim Jugoslavije; med njimi tudi naši politični emigraciji.

o avstrijskih volivcih. Dalje gospa Lewis obtožuje bivšega tajnika ZN, da je „mnogo pripomogel k propadu svetovne organizacije, ker je podpiral vse prenapeteže, vse samopostrežne bloke in spletkarje za razne namene, da bi si pridobil naklonjenost vsakega, ki bi lahko pripomogel njegovi izvolitvi. Sicer je gospod Waldheim že pokazal svoje nagnjenje k prilagoditvi med sovjetsko invazijo na Češkem leta 1968. Kot zunanji minister je takrat izjavil, da se Avstrija ne čuti ogrožena, in je dal svojemu poslaniku v Pragi navodila, naj zapre vrata ambasade in odkloni izdajanje vize Čehom, da bi ti ne iskali azila v Avstriji.“

Dr. Vlado Bevc je izdal „Rjavo knjigo“ tik pred avstrijskimi volitvami. Kot je znano, je bil dr. Kurt Waldheim 8. junija izvoljen za šestega povojnega predsednika Avstrije z večino glasov. Na otvoritveni slavnosti v veliki zborniški dvorani ni vladalo najbolj razveseljeno vzdušje. Ostantenativno so bili odsotni razni zastopniki zapadnih držav, v prvi vrsti ambasador ZDA. V svojem nastopnem govoru je novi predsednik obsodil antisemitsko gonjo v Avstriji in s tem skušal pomiriti židovsko skupnost. Ni pa izrekel besede proti velikonemški nacistični miselnosti. Slovinci bi želeli, da bi svoje tako zatrevano demokratsko prepiranje pokazal s spoštovanjem državno-pogodbeneh obveznosti glede pravic Slovincem na Koroškem. Upamo tudi, da bo imel dovolj demokratskega poguma in poredal veruti koroškimi nacistom, ki stalno rovarijo proti slovenski manjšini.

(Konec)

MALI OGLASI

POČITNICE

Majhno opremljeno stanovanje za 5 oseb. — Oddam v najem za poletje. Villa Catedral - Bariloche. Poizvedbe: T. E. 651-2063; Bariloche: T. E. 0944-24978.

ADVOKATI

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadst. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

arh. Andrej J. Horvat — Načrti za gradnje stanovanjskih in trgovskih poslopij, predelave, opreme in dekoracije. Curupaytí 1525 - (1708) Morón - Tel. 628-7515.

OBRITNIKI

Modno krojaštvo — Tone Bidovec - nove obleke in popravila starih - Av. de Mayo 2416 - Ramos Mejia - Tel. 651-1242.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 812-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Cena največ štirih vrstic * 3 za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — * 8.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja izvršnega odbora ZS bo v četrtek, 13. novembra, ob 20. uri v društvenih prostorih. Medorganizacijski svet pa bo imel sejo v petek, 21. novembra, ob 20. uri v Slovenski hiši.

POČITNIŠKI DOM DR. R. HANŽELIČA

REDNI OBČNI ZBOR

v soboto, 15. novembra, ob 17. uri v Slovenski hiši

Vsi člani lepo vabljeni, da se pogovorimo o vprašanih Doma.

FRAN MILČINSKI

Prički brez gnezda

Po cesti je prikrevsal sključen možak s palico; čez hrbet mu je visela bisaga, na prsih je nosil majhno skrinjico z godbo. Stokal je in ko je zagledal Milana, je postal in mu pokimal, potem pa sedel na bližnji kamen.

„Eh, eh,“ je rekel, „stare kosti, Bog pomagaj! Vesel bodi, fante, da si mlad! Kar temno se mi dela. Jej, jej! Kaj pa ti, kam pa ti?“

Milan je povedal po Stankovih naukih, da gre na počitnice k teti v Trst.

„Jej, jej,“ je rekel starih z bisago, „potem greva pa skupaj! Ali si kaj lačen? Na, no, jej!“ Privlekel je iz bisage žemljo in konec klobase in steklenico, žemljo in klobaso je dal Milanu, ki je hvaležno segel po daru, vsebinsko steklenico pa je naklonil samemu sebi.

Sonce je zahajalo, nad strehami bližnjega trga je vstajal bel dim.

„Pojd, no, pojd, moj sinko!“ je starih vabil Milan. „Obiskat bi šel znanje, pa ne vidim. Slabe oči imam, včasih mi kar odrekó. Vzemi no palico pri onem koncu in me vodi, reveža slepega! Ljudje so dobri, nikar se ne boj, poštno dobiš svoj delež! Potem nama že Bog dá kod prenočišče.“

Milanu se je začudil nenadni slepoti svojega dobrotnika, ali smilil se mu je pa mu ustregel. Hodila sta od duri do duri, muzika na starčevih prsih je igrala plinka plonk, starih pa je godel svojo molitvico, pri vsaki hiši enako:

OBVESTILA

SOBOTA, 8. novembra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. Otroška igra Pavelčkova piščalka v Slovenskem domu v San Martinu ob 20.

NEDELJA, 9. novembra:

Na Pristavi po maši predavanje dr.

Nataše Krečičeve; Prizadeti in okolje. Družinska nedelja v Berazategui. Sv. maša ob 12. uri. 21. obletnica Doma preložena na marec.

ČETRTEK, 13. novembra:

20. občni zbor Zveze slovenskih mater in žena ob 16. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 15. novembra:

Sklepna seja profsorskega zbora Slovenskega srednješolskega tečaja v

Slovenska kulturna akcija

14. KULTURNI VEČER

XXXIII. SEZONA

arh. Marjan Eiletz

UTRINKI IZ DRAGE 86'

Predavanje bo v soboto, 15. novembra, ob 20 v Slovenski hiši.

NAŠ DOM

SAN JUSTO

tombola

Glavni dobitki: televizijski aparat Grunding 20', hladilnik, kolo in še mnogo drugih bogatih stvari.

V nedeljo, 16. novembra, ob 16. uri.

PRAZNIK KRISTUSA KRALJA 1986

S K A D ob 30-letnici predstavlja

France Prešeren

krst pri savici

ob 150.letnici prvega natisa

romantična pesnitev za igralce, soliste in zbor

odrska zamisel in režija Nikolaj Jeločnik
scena Tjaša Eiletz

Slavnostna predstava v petek, 21. novembra ob 21. uri.
Ponovitvi: sobota, 22. novembra, ob 21. uri; v nedeljo na praznik po maši, ob 17.30 uri.

Na odru SLOVENSKE HIŠE, Ramón L. Falcón 4158
Vstopnice v predprodaji v dušnopastirski pisarni.

DVE AKTUALNI VPRAŠANJI

1. SI ŽE ČLAN SLOGE?
2. ŽE IMAŠ KARTO SLOGA?

Za dober nasvet in točne informacije se obrnite na našo glavno pisarno, Bm. Mitre 97 - Ramos Mejia, tel. 658-6574, 654-6438 ali na naše podružnice: Slovenski dom, San Martín; Hladnikov dom, Slovenska vas; Slovenska Pristava, Castelar.

VEČ KO NAS BO, BOLJ SI BOMO LAHKO POMAGALI!

V SLOGI JE MOČ!

6. in 7. decembra

v SLOVENSKI HIŠI

Nebeški in angelski zbori, krdela peklenščkov z Luciferjem in

Geržinčičeva spevoigra Miklavž prihaja v izvedbi „GALLUSA“

Slovenski hiši.

Redni občni zbor Počitniškega doma dr. R. Hanželiča ob 17 v prostorih Slovenske hiše.

14. kult. večer SKA: arh. M. Eiletz: Utrinki iz Drage 86', ob 20 v Slov. hiši.

NEDELJA, 16. novembra:

V Našem domu v S. Justu ob 9 odprtje in blagoslovitev nove knjižnice, nato sestanek staršev Balantičeve šole s predavanjem gđ. Mije Markež; popoldne pa bo velika tombola.

PETEK, 21. novembra:

„Krst pri Savici“ na odru Slovenske hiše ob 21. Slavnostna predstava SKA-D-a ob 30-letnici.

SOBOTA, 22. novembra:

Zaključna prireditve Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši. „Krst pri Savici“, ponovitev v Slovenski hiši ob 21.

NEDELJA, 23. novembra:

Proslava praznika Kristusa Kralja ob 16. uri v Slovenski hiši. „Krst pri Savici“, sklepna predstava, Slovenska hiša ob 17.30.

SOBOTA, 29. novembra:

Srečanje v kuhinji — priprava jedi za božič — prireja Zveza slov. mater in žena, v Slovenski hiši ob 14. uri.

NEDELJA, 30. novembra:

Prvo sv. obhajilo slovenskih otrok v cerkvi Marije Pomagaj ob 9.30.

SOBOTA, 6. decembra:

Spevoigra Miklavž prihaja v Slovenski hiši.

NEDELJA, 7. decembra,

Spevoigra Miklavž prihaja v Slovenski hiši.

Poravnajte naročnino!

Vsem Slovincem sporočamo, da je 1. novembra odšel h Gospodu naš ustvarjalni član in zaveden sin slovenskega naroda

Marijan Drago Šijanec

univ. prof., dirigent in komponist

S svojim neumornim delom je širil glasbo in kulturo svojega naroda, za kar mu bo ta vedno hvaležen.

Slovenska kulturna akcija

Buenos Aires, 3. novembra 1986

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma odšel v večnost v starosti 64 let gospod

Milan Krušič

Zahvaljujemo se dr. Alojziju Starcu za tolažbo in molitve, kakor tudi vsem prijateljem in znancem, ki so spremljali pokojnika na njegovi zadnji poti.

Žena Alcira z družinama Suárez in Mantecón, sestra Stana Vadnjala z vso družino.

Buenos Aires, 31. oktobra 1986

(35)

narjev na prvem, za štirideset vinarjev na drugem prostoru in za dvajset vinarjev na stojišču. Otroci polovico!

Tudi na vogalih hiše so bili enaki listki in Stanko je postajal in jih prebiral še enkrat in še enkrat. Silo srečen se mu je zdel naključek, da je prišel semkaj prav ob tako ugodni priliki, in jasno mu je bilo, da nikakor ne kaže zamuditi predstave.

V pekarni si je kupil belega kruha, zraven v gostilni so mu prodali gnjati; s svojimi krepkimi zobmi je trgjal meso in prigrizoval kruh, zadovoljno je korakal sredi ceste in gledal na desno in levo.

Hola! Ob cesti na trati je stala zeleno pobarvana koliba na kolesih, komedijantski voz, poleg voza je bil postavljen šotor na štiri vogale, dvajset korakov dolg, dvanajst korakov širok, brez strehe, pri vhodu v šotor sta plapolali dve majhni umazani zastavi. Rdeči listi ob obeh straneh vhoda pa so naznanjali svetu: ta šotor je slavni ameriški cirkus šparenblek! Streha je bila resnično nepremočljiva, saj je sploh ni bilo in česar ni, tega tudi dež ne premoči. Takisto je ustrezalo resnici, da je v šotoru prostora za osem sto ljudi, seveda, položiti bi jih bilo treba kakor slanike v sod.

Tukaj pred to svetovno znamenitostjo je obstal Stanko, jedel in gledal. Sonce se je nagibaló k zatonu. Okoli šotora je postopal dobro rejen možak v šlapah, gologlav, s pisano mornarsko srajco brez ovratnika; poizkušal je v tla zabite droge, ki je bila nanje prilezana platnena stena, ali drže dobro,

in nekaj je revskal proti kolibi na kolesih.

Prišli so iz kolibe trije otročiči, dva fantiča in ena deklica. Vsi so bili drobni in suhi, oblečeni v pisane srajčke in hlačke, deklica je imela pentljo v lasih. V rokah so imeli listke, take, kakršni so bili nalepljeni po drogovih in hišah; razdelili so se, dva na to stran, eden na drugo, vabit so šli po hišah.

Za njimi je pogledala iz kolibe sloka ženska; v rokah je imela krilni rog, ozirala se je po možu in ko ga je zagledala, ga je poklicala: „Čuješ, Ivo!“

Mož jo je čul, pa se ni zmenil za njo, imel je še drugega posla. Opazoval je ob cesti drugega mladina, ki je deloma stala, deloma sedela po mejnikih in po trati, in glej! njegovemu tehtajočemu očesu je najbolj ugajal premeteni obraz Stanka in ga je poklical k sebi: „Idi semkaj, mladi gospodine!“

Stanko je bil na eno, dve tam. Gospod ravnatelj šparenblek — to je bil mož v mornarski srajci in v šlapah — mu je položil roko na rame in je izpregovoril in vprašal: „Ali utegneš?“

Stanko si je štel prijazni odgovor v nemajhno čast in je hitel pritrjevati, da ima silo dosti časa na prosto uporabiti.

„No, potle bo nocej naš kapelnik,“ je pokroviteljsko izjavil gospod ravnatelj. „Idi z mano!“

Peljal ga je s seboj. Ponosno je stopal Stanko poleg gospoda ravnatelja in zdajci se je odgnila njegovemu radovednemu pogledu notranjost slavne ameriškega cirkusa. Ob obeh stra-

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 20.446	

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1986: za Argentino \$ 40; pri pošiljanju po pošti \$ 45; Zdrž. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

PRIDOBIVAJTE

NOVE NAROČNIKE!